

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3829/2023
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милић Милић, адвокат из ..., против туженог „Застава завод за здравствену заштиту радника“ ДОО Крагујевац, чији је пуномоћник Виолета Бојовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу и утврђења права из радног односа, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1489/23 од 06.07.2023. године, у седници одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1489/23 од 06.07.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 13/23 од 03.02.2023. године, делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да је радни однос тужиље заснован уговором о раду на одређено време на пословима ..., тј. ... од 23.01.2012. године, прерастао у радни однос на неодређено време, да ова пресуда тужиљи представља основ за остваривање свих права по основу рада и радног односа почев од дана престанка радног односа, односно почев од 24.08.2018. године па убудуће све док овај статус не буде измењен, те је поништено решење туженог број .. од 08.08.2018. године, о отказу уговора о раду тужиљи као незаконито и тужени обавезан да у року од 8 дана тужиљу позове на рад, док је у преосталом делу захтев тужиље да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време почев од 02.03.2011. године одбијен као неоснован. Тужени је обавезан да тужиљи надокнади парничне трошкове у износу од 222.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1489/23 од 06.07.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу, тако што је одбијен тужбени захтев да се према туженом утврди да је радни однос тужиље заснован уговором о раду

на одређено време на пословима ..., тј. ... од 23.01.2012. године, прерастао у радни однос на неодређено време, што би тужени био дужан да призна, да пресуда представља основ за остваривање свих права по основу рада и радног односа почев од дана престанка радног односа, односно 24.08.2018. године па убудуће све док овај статус не буде измењен и да се поништи решење туженог број .. од 08.08.2018. године, о отказу уговора о раду тужиљи као незаконит и да се обавезе тужени да у року од 8 дана од пријема отправка пресуде позове тужиљу на рад, као неоснован. Тужиља је обавезана да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 276.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности одлуке о трошковима поступка до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, из свих законом предвиђених разлога.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредби чланова 441. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је код туженог обављала послове ... од 17.01.2011. године до 24.08.2018. године, по више правних основа. Посао ... систематизован је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места туженог, а у закљученим уговорима између странака означаване су различита радна места. Парничне странке су 17.01.2011. године закључиле уговор о привременим и повременим пословима са трајањем до 28.02.2011. године; 02.03.2011. године закључиле су уговор о раду на одређено време ради замене до повратка са боловања запослене ББ, који је на основу закљученог анекса уговора о раду трајао до 19.04.2011. године; 20.04.2011. године, закључиле су уговор о привременим и повременим пословима који је трајао до 17.05.2011. године; 20.05.2011. године, закључиле су уговор о раду на одређено време ради замене до повратка са боловања запослене која се налази на породилском одсуству, а који је на основу закљученог анекса трајао до 16.06.2011. године; 16.06.2011. године закључиле су уговор о привременим и повременим пословима, а до 15.09.2011. године су закључиле још три таква уговора; 15.09.2011. године странке су закључиле уговор о делу; 29.12.2011. године закључиле су уговор о привременим и повременим пословима; 18.03.2012. године закључиле су уговор о привременим и повременим пословима; 28.06.2012. године, закључиле су уговор о делу са трајањем до 28.12.2012. године; 28.12.2012. године закључиле су уговор о привременим и повременим пословима; 21.01.2013. године закључиле су уговор на одређено време, потом још два уговора на одређено време са трајањем до 16.01.2014. године, након чега је закључен уговор о привременим и повременим пословима; 27.02.2014. године странке су закључиле уговор о раду на одређено време због замене и до престанка неге детета ВВ; закљученим анексима уговора о раду на одређено време мењала је друге одсутне са рада до 24.08.2018. године. Решењем о отказу уговора о раду број .. од 08.08.2018. године, тужиљи је отказан уговор о раду на

одређено време ради замене одсутног запосленог и констатовано да је радни однос престао закључно са 24.08.2018. године, са образложењем да је престала потреба замене привремено одсутног запосленог.

Првостепени суд, на основу одредби члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр.24/05 ... 54/09), које су током радног ангажовања тужиле регулисале радни однос на одређено време, као и одредбе члана 197. став 1. тог закона, којом је регулисан рад на основу уговора о привременим и повременим пословима, налази да је тужени злоупотребљавао законом предвиђене основе радног ангажовања, па закључује да је 17.01.2012. године, истеком 12 месеци од ступања на рад тужиле 17.01.2011. године, њен радни однос на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време. Пошто је тужилца радила више од седам година исте послове, чињеница да је у закљученим уговорима навођено да она мења запослене на различитим пословима није од значаја, при чему 17.01.2012. године, када је дошло до прерастања радног односа у радни однос на неодређено време није била на снази Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно запошљавање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр. 113/13 ... 50/20).

Другостепени суд налази да је првостепени суд приликом одлучивања пошао од меродавне материјалноправне регулативе, осим које су за одлуку од значаја и одредбе члана 199. Закона о раду, којима је регулисан уговор о делу и члана 66. Закона о облигационим односима, којима је регулисана пуноважност и дејство привидног уговора. Између странака је у сврху радног ангажовања тужиле писмено закључено више врста уговора, које предвиђа Закон о раду. У закљученим уговорима о раду на одређено време наведено је да се тужилца радно ангажује ради замене одсутног запосленог, које радно ангажовање није ограничено трајањем од 12 месеци у смислу члана 37. став 1. Закона о раду. Рад тужиле по уговорима о привременим и повременим пословима и уговорима о делу представља по одредбама чланова 197. и 199. Закона о раду рад ван радног односа. Тужилца је закључењем писмених уговора изразила сагласност са основом радног ангажовања. Закључени уговори о привременим и повременим пословима никада нису трајали дуже од 120 радних дана у календарској години, па супротно закључку првостепеног суда није било злоупотребе ове правне форме радног ангажовања од стране туженог. Када се одсутни запослени врати на рад, уговор о раду на одређено време престаје по сили закона у смислу члана 175. Закона о раду. Тужилца у спорном периоду, између два закључена уговора никада није радила без правног основа непрекидно пет радних дана, већ је њено ангажовање увек имало дефинисан основ у закљученом уговору. Пошто су странке увек закључивале писмене уговоре, нема места примени фикције о заснивању радног односа на неодређено време даном ступања на рад у смислу члана 32. став 2. Закона о раду. Осим наведеног, на основу члана 27е. став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ бр. 108/13 ... 149/20), која је била у примени од 07.12.2013. године до 31.12.2020. године, постојала је забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места код туженог, као корисника јавних средстава. Забрана запошљавања нових лица конзумира у себи и забрану преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време након 07.12.2013. године све до 24.08.2018. године, када је тужилци отказан уговор о раду. Изнети разлози чине неоснованим тужбени захтев у делу за поништај решења од 08.08.2018. године о отказу уговора о раду тужилци, пошто је оно деклараторног карактера и садржи констатацију да дана 24.08.2018. године тужилци

престаје радни однос заснован уговором о раду на одређено време ради замене одсутног запосленог од 27.02.2014. године.

По ставновишту Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право, када је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио постављени тужбени захтев.

Наводи ревизије, којима се указује на злоупотребу правног основа радног ангажовања тужиле већ су истицани у поступку по жалби. Другостепени суд је правилно оценио ове наводе као неосноване, дајући јасну и непротивречну правну аргументацију коју прихвата и Врховни суд.

По Закону о раду важећем у време трајања спорног односа („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 32/13) уговор о раду се може закључити на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла и наступањем објективног догађаја, за време трајања тих потреба (члан 37. став 1.); послодавац може закључити један или више уговора о раду из става један овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (члан 37. став 2.); изузетно из става 2. овог члана уговор о раду на одређено време може да се закључи ако је то потребно због замене привремено одсутног запосленог до његовог повратка (члан 37. став 4. тачка 1.); послодавац може са истим запосленим да закључи нови уговор о раду на одређено време по истеку рока из става 4. тачке 1. – 3. овог члана по истом, односно другом правном основу у складу са овим чланом (члан 37. став 5.); ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (члан 37. став 6.).

Полазећи од наведених одредби, неосновано се ревизијом указује да је другостепени суд пропустио да оцени и правно вреднује садржину закључених уговора о раду тужиле за период од 21.01.2013. године до 20.01.2014. године, односно уговора од 27.02.2014. године, који не садрже одредбу о замени одсутног радника. Наиме, чињенично је утврђено да је пре закључења уговора о раду на одређено време од 21.01.2013. године тужила била радно ангажована на основу закљученог уговора о привременим и повременим пословима од 28.12.2012. године, а да је дана 07.12.2013. године ступила на снагу законска забрана запошљавања нових лица, па је током овог временског периода искључена могућност прерастања радног односа на одређено у радни однос на неодређено време.

Из утврђених чињеница следи, а ревизијом се не доводи у сумњу да је у току спорног периода радноправни статус тужиле био правно дефинисан закљученим уговорима у писменој форми између странака, па је јасно да је према редовном току ствари код тужиле постојала свест о правном статусу и да је она слободно изјавила вољу о радном ангажовању по више правних основа које предвиђа Закон о раду. Следи да другостепени суд правилно изводи закључак да странке нису закључивале привидне уговоре којима је прикриван уговор о раду на неодређено време, пошто су у складу са одредбама чланова 30. – 33. Закона о раду сви закључени уговори на одређено време

садржали права и обавезе уговорних страна, те су их странке у знак сагласности изјављених воља потписале.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке Врховног суда, па је на основу одредби чланова 165. став 1. и 154. ЗПП одбијен захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић